

Veiligheid en vertrouwen

Een kwantitatieve studie naar de samenhang tussen sociaal vertrouwen, institutioneel vertrouwen, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid

Master thesis Bestuurskunde
Faculteit Sociale Wetenschappen
Vrije Universiteit Amsterdam
Amsterdam, november 2008

Martine van Koppen
Studentnummer: 1324845

Scriptiebegeleider: Prof. Dr. J.C.J. Boutellier
Tweede lezer: Dr. R. van Steden

9.1 Aanleiding en opzet van het onderzoek

Veiligheid is een dominant thema in de huidige samenleving. De media berichten er bijna dagelijks over en ook op politiek en maatschappelijk niveau speelt het een grote rol. Het denken over veiligheid is de afgelopen jaren enorm verbreed. In 2002 stelde de Nederlandse overheid in het programma *Naar een veiliger samenleving* dat burgers niet alleen in absolute zin veilig moesten zijn, maar zich ook veilig moesten voelen. Daarmee werd veiligheid een subjectief begrip. Ook in de wetenschap is de verbreding van het begrip veiligheid duidelijk zichtbaar. In de wetenschappelijke literatuur wordt gesproken over een *containerbegrip* (Van Dijk 2004) of een *semantisch sleepnet* (Boutellier 2005a) in relatie tot het begrip veiligheid. Veiligheid wordt steeds vaker gelijkgesteld aan de afwezigheid van gedragingen of gevoelens die een negatieve betekenis gemeenschappelijk hebben (zoals hinder, overlast of gevoelens van behagen).

Twee dingen vallen op als de verbreding van het begrip veiligheid nader wordt bestudeerd. Ten eerste is de meest gebruikte benadering van het begrip negatief. In maatschappelijke en politieke debatten gaat het er vaak niet om hoe veilig burgers zijn en zich voelen, maar hoe onveilig burgers zijn en zich voelen. In de wetenschap wordt vaak onderzocht hoe onveiligheidsgevoelens kunnen worden verlaagd, in plaats van hoe veiligheidsgevoelens kunnen worden verhoogd. Ten tweede worden gevoelens van onveiligheid niet alleen veroorzaakt door reële gevaren met betrekking tot veiligheid (zoals de afwezigheid van slachtofferschap van een delict), maar ook door veel bredere economische, sociale en culturele ontwikkelingen. Daarmee is veiligheid niet alleen meer een zaak voor politie en justitie. Alle overheidsinstanties hebben er mee te maken, en ook de burger zelf kan een steentje bijdragen.

De negatieve benadering en de verbreding van het begrip veiligheid vormden het uitgangspunt voor dit onderzoek. Veiligheid is, in tegenstelling tot de meest onderzoeken, op een positieve manier benaderd. De vraag hoe veiligheidsgevoelens verhoogd kunnen worden stond centraal. De negatieve connotatie van het begrip veiligheid, onveiligheid, heeft als gevolg dat veiligheidsonderzoeken vaak in het teken staan van factoren die de veiligheidsbeleving verlagen: de mate van het voorkomen van criminaliteit, overlast, verloedering, de afwezigheid van slachtofferschap en onveiligheidsgevoelens. Onderzoek naar factoren die de veiligheidsbeleving verhogen is schaarser. Recent onderzoek van Boers et. al. (2008a) heeft aangetoond dat deze zogenoemde positieve factoren echter wel degelijk een rol spelen bij veiligheidsbeleving. Met name vertrouwen in de buurt speelt een grote rol bij veiligheidsbeleving. Hoe meer iemand zich vertrouwd voelt in de buurt, hoe veiliger iemand zich voelt. Daarnaast spelen ook zelfredzaamheid en leefbaarheid een rol bij veiligheidsbeleving.

Dit onderzoek heeft voortgebouwd op de bevindingen uit het onderzoek van Boers et. al. De invloed van sociaal vertrouwen, de positieve factor die de beste voorspeller is van veiligheidsbeleving, op subjectieve veiligheid staat centraal. Naast de invloed van sociaal vertrouwen op subjectieve veiligheid is ook de invloed van institutioneel vertrouwen en objectieve veiligheid op subjectieve veiligheid geanalyseerd.

Niet alleen het onderzoek van Boers et. al. vormde de aanleiding voor dit onderzoek. Ook in de wetenschappelijke literatuur zijn diverse aanknopingspunten voor dit onderzoek gevonden. Uit de literatuurstudie is naar voren gekomen dat onveiligheid(sgevoelens) worden veroorzaakt door zaken die samenhangen met ingrijpende veranderingen die de samenleving de afgelopen jaren heeft ondergaan. In dit verband wordt vaak verwezen naar de mate waarin burgers sociaal en institutioneel vertrouwen koesteren, de kwaliteit van sociale relaties in de buurt en de mate van sociale cohesie in de buurt.

Er is redelijk veel kennis over de samenhang tussen sociaal vertrouwen, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid. Over de samenhang tussen institutioneel vertrouwen en subjectieve veiligheid is minder kennis beschikbaar. Omdat er relatief veel kennis beschikbaar is over de samenhang tussen de factoren is er een toetsend onderzoek uitgevoerd. In een periode van drie weken is er een vragenlijst uitgezet onder inwoners van de gemeente Amsterdam. Met deze vragenlijst is getracht de samenhang tussen sociaal vertrouwen, institutioneel vertrouwen, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid inzichtelijk te maken.

9.2 Theoretische onderbouwing van het onderzoek

De onderzoeksvraag die voor dit onderzoek is opgesteld luidde: *Hoe verhouden sociaal vertrouwen, institutioneel vertrouwen en objectieve veiligheid zich tot de subjectieve veiligheid?* Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, is als eerste stap een literatuuronderzoek uitgevoerd naar de begrippen sociaal vertrouwen, institutioneel vertrouwen, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid.

Op basis van de sociaalwetenschappelijke literatuur is objectieve veiligheid gedefinieerd als de afwezigheid van handelingen door anderen met de afwezigheid van slachtofferschap als gevolg. Objectieve veiligheid verwijst dus naar de afwezigheid van slachtofferschap. Subjectieve veiligheid is gedefinieerd aan de hand van het symbolische paradigma. Onveiligheidsgevoelens worden niet per se veroorzaakt door criminaliteit of slachtofferschap, het uitgangspunt van het rationalistische paradigma, maar komen voort uit een breder onbehagen dat zich vormgeeft in geprojecteerde gevoelens van dreigende criminaliteit en het risico op slachtofferschap. Daarnaast wordt de nadruk gelegd op de affectieve dimensie van onveiligheidsgevoelens: de ervaren angst en/of meer algemene bezorgdheden over onveiligheid. Subjectieve veiligheid verwijst naar de kwaliteit van de directe woonomgeving (en daarmee naar de afwezigheid van de (gepercipieerde) overlast, criminaliteit en verloedering die burgers in hun directe omgeving ondervinden), en de veiligheidsbeleving van burgers, die uiteenloopt van de algemene veiligheidsbeleving tot de algemene zekerheid van burgers. Subjectieve veiligheid bestaat dus uit twee schalen: de kwaliteit van de woonomgeving en de veiligheidsbeleving.

Sociaal vertrouwen is gedefinieerd als het vanzelfsprekende gevoel bij de groep te horen door de aanwezigheid van netwerken en wederkerigheid in de directe sociale omgeving en tussen verschillende maatschappelijke groepen in de leefomgeving onderling. Sociaal vertrouwen bestaat dus uit twee schalen: het gevoel bij de groep te horen en de aanwezigheid van netwerken en wederkerigheid. Bij deze definiëring zijn elementen van vertrouwen, sociale cohesie en sociaal

kapitaal samengevoegd tot één begrip. Deze begrippen worden in de literatuur en onderzoeken namelijk vaak door elkaar gebruikt.

Institutioneel vertrouwen is gedefinieerd aan de hand van het begrip sociale infrastructuur. Institutioneel vertrouwen is in dit onderzoek gedefinieerd als de formele en informele kaders, die verwijzen naar de tevredenheid over en het gebruik van voorzieningen en associaties in de buurt en de perceptie van de verantwoordelijkheid van deze voorzieningen en associaties voor de veiligheid in de buurt en de betrokkenheid van buurtbewoners bij hun buurt, die het mogelijk maken dat mensen deelnemen aan de samenleving en met elkaar sociale relaties aangaan. Er komen twee elementen van institutioneel vertrouwen in deze definitie naar voren: de tevredenheid over en het gebruik van voorzieningen in de buurt, en de perceptie over de verantwoordelijkheid van deze voorzieningen en associaties voor de veiligheid in de buurt en de betrokkenheid van buurtbewoners bij hun buurt.

In de theoretische verkenning is vervolgens gekeken wat er bekend is over de relatie tussen sociaal en institutioneel vertrouwen, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid. Op basis van deze verkenning zijn een theoretisch model (zie figuur 4.1) en drie hypothesen opgesteld. De hypothesen luiden:

1. De afwezigheid van slachtofferschap is een significante voorspeller van subjectieve veiligheid
2. Sociaal vertrouwen is een significante voorspeller van subjectieve veiligheid
3. Institutioneel vertrouwen is geen significante voorspeller van subjectieve veiligheid

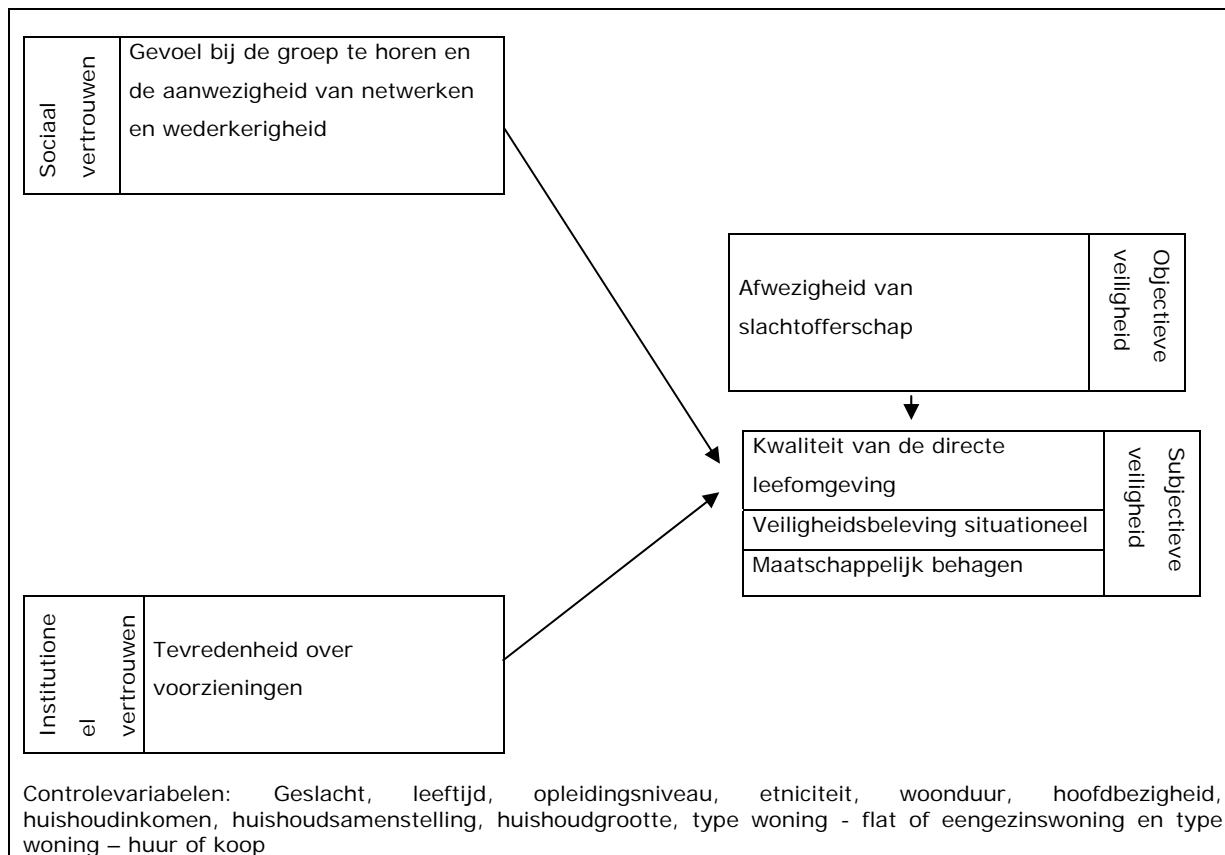
Met de hypothesen zijn in het empirische gedeelte van dit onderzoek zowel de waarde van het theoretisch model als de afzonderlijke relaties tussen de factoren getoetst.

9.3 De resultaten van het empirisch onderzoek

Voor de uitvoering van het empirisch onderzoek is een vragenlijst opgesteld. De factoren uit het theoretisch model zijn in de vragenlijst geoperationaliseerd door meerdere items (vragen). Hiermee worden de factoren betrouwbaarder en meer valide gemeten. Voordat de resultaten zijn getoetst zijn factor- en schaalanalyses uitgevoerd om te kijken of de vooraf opgestelde schalen van de factoren daadwerkelijk een schaal vormen. Uit deze factor- en schaalanalyses werd duidelijk dat sociaal vertrouwen niet uit twee schalen bestond, maar uit één schaal. Voor institutioneel vertrouwen gold hetzelfde. Daarnaast werd duidelijk dat de vragen over de verantwoordelijke partijen voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt en de betrokkenheid van buurtbewoners bij elkaar en bij de buurt door veel respondent verkeerd of zelfs niet zijn beantwoord, waardoor deze vragen niet konden worden meegenomen in de statistische analyses. Objectieve veiligheid bestond, zoals verwacht, uit één schaal. Subjectieve veiligheid bestond niet uit twee schalen, maar uit drie schalen, namelijk de kwaliteit van de directe omgeving, veiligheidsbeleving situationeel en maatschappelijk behagen.

Het theoretisch model moest dus aangepast worden. Het uiteindelijke onderzoeksmodel is nog eens weergegeven in figuur 9.1

Figuur 9.1: Onderzoeksmodel

Bij de analyse van het model zijn beschrijvende en toetsende analyses uitgevoerd. De beschrijvende analyses lieten zien dat de respondenten over het algemeen Nederlands, hoogopgeleid en van middelbare leeftijd zijn en een relatief hoog inkomen hebben. Ook wonen veel respondenten alleen of samen zonder kinderen. Het sociaal vertrouwen van de respondenten is redelijk tot hoog te noemen en het institutioneel vertrouwen redelijk tot goed. Een kwart van de respondenten gaf aan het afgelopen jaar slachtoffer geweest te zijn van een delict. De kwaliteit van de directe leefomgeving is laag tot redelijk. De veiligheidsbeleving situationeel is redelijk hoog en het maatschappelijk behagen is redelijk laag.

Voor het toetsen van het model zijn in het totaal drie multiële regressieanalyses uitgevoerd. Bij elke regressieanalyse is een van de schalen van subjectieve veiligheid als afhankelijke variabele opgevoerd en zijn de overige variabelen opgevoerd als onafhankelijke variabelen. Bij elke regressieanalyse is gecontroleerd voor sociaaldemografische factoren.

Op basis van de uitkomsten van de regressieanalyses is het mogelijk om de opgestelde hypothesen te verwerpen of aan te nemen. De afwezigheid van slachtofferschap is geen significante voorspeller van de drie schalen van subjectieve veiligheid. Sociaal vertrouwen is een significante voorspeller van alle drie de schalen van subjectieve veiligheid. De afwezigheid van slachtofferschap is een significante voorspeller van twee van de drie dimensies van subjectieve veiligheid: de kwaliteit van de directe omgeving en de veiligheidsbeleving situationeel.

Ook is het mogelijk om enkele uitspraken te doen over de effecten van de schalen van subjectieve veiligheid op elkaar. Kwaliteit van de directe omgeving is een significante voorspeller

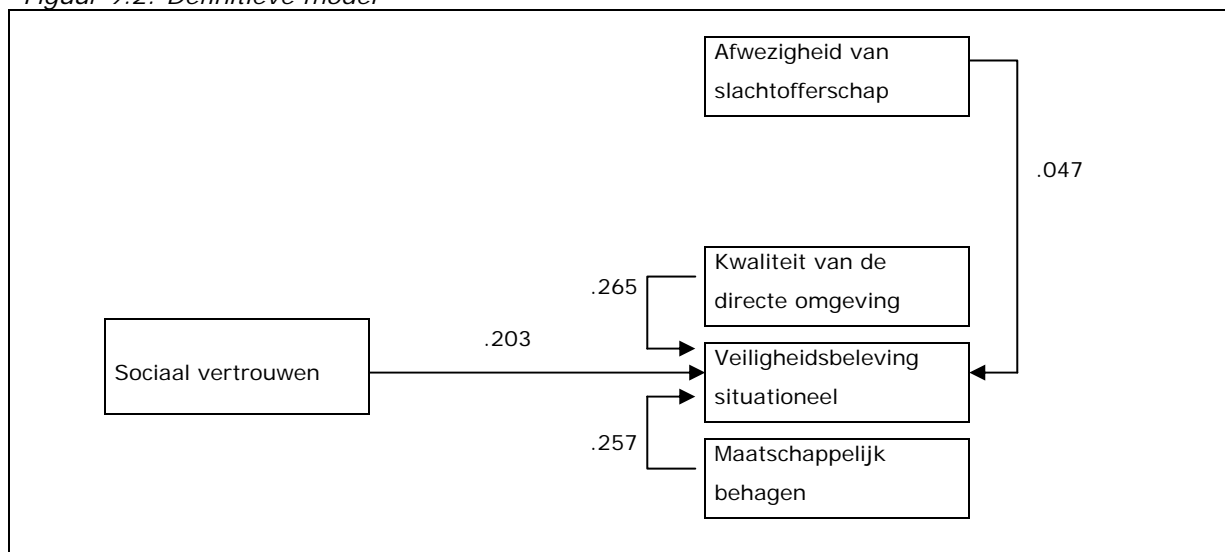
van de veiligheidsbeleving situationeel en het maatschappelijk behagen. Veiligheidsbeleving situationeel is een significante voorspeller van de kwaliteit van de woonomgeving en maatschappelijk behagen. Maatschappelijk behagen is een significante voorspeller van de kwaliteit van de directe omgeving en veiligheidsbeleving situationeel.

Tevens kunnen er uitspraken worden gedaan over de belangrijkste determinanten van de schalen van subjectieve veiligheid. De veiligheidsbeleving situationeel is de beste voorspeller van de kwaliteit van de directe omgeving, de afwezigheid van slachtofferschap is de slechtste voorspeller. De kwaliteit van de directe omgeving is de sterkste voorspeller van de veiligheidsbeleving situationeel en de afwezigheid van slachtofferschap is de zwakste voorspeller van de veiligheidsbeleving situationeel. De veiligheidsbeleving situationeel is ook de sterkste voorspeller van het maatschappelijk behagen. Sociaal vertrouwen is de zwakste voorspeller van het maatschappelijk behagen.

Geconcludeerd kan worden dat de invloed van vertrouwen op de subjectieve veiligheid beperkt is. Institutioneel vertrouwen is helemaal geen voorspeller van de subjectieve veiligheid. Sociaal vertrouwen is een zwakke voorspeller van het maatschappelijk behagen (.066), een relatief zwakke voorspeller van de kwaliteit van de directe omgeving (.133) en een redelijk sterke voorspeller van de veiligheidsbeleving situationeel (.203). De effecten van de afwezigheid van slachtofferschap op de subjectieve veiligheid zijn ook zwak, slechts .047 op veiligheidsbeleving situationeel en .089 op de kwaliteit van de woonomgeving. Op maatschappelijk behagen heeft de afwezigheid van slachtofferschap helemaal geen significant effect. De effecten op de schalen van subjectieve veiligheid onderling zijn het sterkst.

Uitkomsten van de regressieanalyses lieten zien dat het model waar veiligheidsbeleving situationeel wordt verklaard het beste model is. Op basis van de toetsende analyses kan het volgende definitieve model worden opgesteld:

Figuur 9.2: Definitieve model

De belangrijkste determinanten van veiligheidsbeleving zijn de kwaliteit van de directe omgeving, maatschappelijk behagen en sociaal vertrouwen. Slachtofferschap heeft een minimaal effect op veiligheidsbeleving situationeel. Institutioneel vertrouwen is helemaal geen significante voorspeller. In het totaal verklaren sociaal vertrouwen, de afwezigheid van slachtofferschap, de kwaliteit van de directe woonomgeving en het maatschappelijk behagen 28,3% van de variantie in veiligheidsbeleving situationeel. Dit betekent dat 71,7% van de variantie in de veiligheidsbeleving situationeel onverklaard blijft. Er zijn dus nog andere, niet onderzochte, factoren denkbaar die gewicht in de schaal leggen. Hierbij kan aan allerlei typen factoren gedacht worden: individuele kenmerken, zoals leefstijl, situationele factoren, zoals de inrichting van de publieke ruimte en sociaalculturele factoren zoals de veranderende samenleving.

9.4 Wetenschappelijke en maatschappelijke betekenis van de onderzoeksresultaten

De resultaten van dit onderzoek kunnen worden gezien als eerste bevindingen over de samenhang tussen sociaal en institutioneel vertrouwen, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid. De resultaten zijn gebruikt om een nieuw theoretisch model te ontwikkelen. Tot nu toe zijn vooral de determinanten van onveiligheidsgevoelens onderzocht. Niet de veiligheidsbeleving, maar de onveiligheidsbeleving staat bij deze onderzoeken centraal. Uit deze onderzoeken blijkt dat factoren die de veiligheidsbeleving verlagen een grote rol spelen bij veiligheidsbeleving. Met name de perceptie van criminaliteit, overlast en verloedering in de buurt en de afwezigheid van slachtofferschap zorgen ervoor dat burgers zich onveilig voelen. Recent onderzoek toont echter aan dat factoren die de veiligheidsgevoelens verhogen ook een belangrijke rol spelen bij veiligheidsbeleving.

Dit onderzoek heeft voortgebouwd op deze bevindingen. Veiligheid is op een positieve manier benaderd. Niet factoren die de veiligheid verlagen, maar factoren die de veiligheid verhogen stonden centraal: sociaal vertrouwen, institutioneel vertrouwen en de afwezigheid van

slachtofferschap. Tevens is subjectieve veiligheid ook op een positieve manier benaderd. Niet de overlast, criminaliteit en verloedering in de buurt stonden centraal, maar de kwaliteit van de directe omgeving. Het ging niet om de situationele onveiligheidsbeleving en maatschappelijk behagen, maar om de situationele veiligheidsbeleving en maatschappelijk behagen.

De onderzoeksresultaten bieden nieuwe kansen voor wetenschappelijk onderzoek. De resultaten van het onderzoek van Boers e.a. zijn bevestigd. Sociaal vertrouwen speelt een rol bij het verklaren van de subjectieve veiligheid. Er is niet alleen een verband gevonden tussen de 'klassieke' kenmerken van veiligheidsbeleving, de kwaliteit van de directe omgeving en veiligheidsbeleving situationeel, maar ook op maatschappelijk behagen, een dimensie die recent is opgedoken in de literatuur over veiligheidsgevoelens.

Onveiligheid bij burgers kan echter ontstaan door vele oorzaken. Dit heeft de theoretische verkenning aangetoond. Sociaal vertrouwen kan niet alle variantie in de ervaring van veiligheid verklaren. De verschillende schalen van subjectieve veiligheid beïnvloeden elkaar, dus iemand die de kwaliteit van de woonomgeving hoger inschat voelt zich veiliger, iemand die zich veiliger voelt heeft een groter maatschappelijk behagen etc. Naast sociaal vertrouwen en de verschillende schalen van subjectieve veiligheid spelen er nog andere factoren een grote rol in de mate waarin iemand zich veilig voelt. Vervolgonderzoek zal moeten uitwijzen wat deze factoren zijn.

De invloed van sociaaldemografische factoren op de subjectieve veiligheid lijkt gering. Alleen geslacht, inkomen, opleiding, woonduur en type woning – flat/eengezinswoning hebben zijn significante voorspellers van een van de schalen van subjectieve veiligheid. Dit is ook niet zo gek. De respondenten hebben over het algemeen de Nederlandse nationaliteit, zijn hoogopgeleid en van middelbare leeftijd zijn en hebben een relatief hoog inkomen. Echte conclusies over de invloed van controlevariabelen kunnen dus ook niet getrokken worden.

Hoewel uit de onderzoeksresultaten naar voren komt dat het sociaal vertrouwen tussen burgers onderling redelijk tot hoog is, wordt in de wetenschappelijke literatuur en in maatschappelijke en politieke debatten vaak gewezen op een afname van vertrouwen. Uit de theoretische verkenning van dit onderzoek is naar voren gekomen dat hiervoor diverse oorzaken zijn aan te wijzen. Zo staat de toegenomen individuele vrijheid op gespannen voet met het zoeken naar geborgenheid en gebondenheid en staat de eis van volledige controle loodrecht op de behoefte aan vertrouwen. De vraag is nu hoe het vertrouwen verhoogd kan worden. De overheid wil dat mensen veiliger worden en zich veiliger voelen. Sociaal vertrouwen blijkt een goede determinant van veiligheid te zijn. De overheid moet met haar beleid het sociaal vertrouwen proberen te verhogen, en ook burgers moeten inzien dat sociaal vertrouwen de veiligheid kan verhogen. Zij zullen daar zelf ook hun steentje aan bij moeten dragen.

9.5 Reflectie op het onderzoeksproces en aanbevelingen voor vervolgonderzoek

De voor dit uitgevoerde onderzoek gebruikte methoden, het afnemen van een vragenlijst onder inwoners van Amsterdam via het internet, is een geschikte methode gebleken om de probleemstelling te beantwoorden. Op een relatief snelle manier zijn veel gegevens verzameld die

een goed eerste, verkennend beeld geven van de samenhang tussen sociaal en institutioneel vertrouwen en de ervaring van veiligheid.

Hoewel, zoals in paragraaf 5.3 is aangegeven, tijdens dit onderzoek de kwaliteitscriteria van betrouwbaarheid en geldigheid in ogenschouw zijn genomen, heeft dit onderzoek wel enkele beperkingen. Zo is er het gevaar dat respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven. Respondenten kunnen, hoewel de resultaten van de vragenlijst anoniem zijn verwerkt, vanuit de wens om een goede indruk achter te laten, een positiever beeld van hun sociaal en institutioneel vertrouwen en de ervaring van veiligheid schetsen dan zij daadwerkelijk hebben. Doorvragen (het stellen van aanvullende vragen ter verificatie van de tot dan toe gegeven antwoorden) is bij een gestandaardiseerde vragenlijst niet mogelijk, waardoor sociaal wenselijke antwoorden niet vermeden kunnen worden.

Ook heeft er maar één meting plaatsgevonden. Hierdoor kan alleen iets over de samenhang tussen sociaal en institutioneel vertrouwen en de ervaring van veiligheid gezegd worden, en niets over de richting van het verband: mensen die meer vertrouwen hebben zijn veiliger en voelen zich veiliger. Of mensen die veiliger zijn en zich veiliger voelen ook meer vertrouwen krijgen kan niet worden gezegd. Om hierover uitspraken te doen moet het onderzoek nog een keer worden uitgezet onder het liefst dezelfde respondenten.

Tevens is de betrouwbaarheid van het onderzoek voor een gedeelte aangetast. De factor institutioneel vertrouwen is niet goed geoperationaliseerd. Een vooraf opgestelde dimensie van institutioneel vertrouwen, de perceptie over de verantwoordelijkheid van voorzieningen en associaties voor de veiligheid en de betrokkenheid van buurtbewoners bij hun buurt, kon niet worden meegenomen in de analyse, omdat veel respondenten de vragen over deze dimensie verkeerd hadden ingevuld. Daarnaast was de schaal institutioneel vertrouwen een zwakke schaal.

Het onderzoek toonde geen effect van institutioneel vertrouwen op de ervaring van veiligheid, maar wel een relatief sterk effect tussen institutioneel vertrouwen en sociaal vertrouwen. In vervolgonderzoek moet institutioneel vertrouwen op een andere, betere, manier worden geoperationaliseerd. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door te vragen naar mening van respondenten over de 'klassieke' instituties, zoals politie, de rechterlijke macht, en de overheid, maar ook naar de mening over de media.

Wat betreft de generaliseerbaarheid van het onderzoek zijn er twee beperkingen van dit onderzoek te noemen. In de eerste plaats is het onderzoek gericht op de directe leefomgeving (buurt) van mensen. Er is niet expliciet gevraagd naar veiligheidsgevoelens in andere contexten, zoals het werk, uitgaansgelegenheden of het openbaar vervoer. Daarnaast bestonden de respondenten over het algemeen uit hoger opgeleide en in maatschappelijke vraagstukken geïnteresseerde inwoners van Amsterdam. Vervolgonderzoek naar andere respondentenpopulaties moet daarom uitwijzen of de gevonden resultaten ook verder generaliseerbaar zijn. Dit vervolgonderzoek kan worden gebaseerd op de invloed van de sociaaldemografische factoren zoals die in dit onderzoek naar voren is gekomen.

Een andere aanbeveling voor vervolgonderzoek is dat geanalyseerd moet worden op welke manier sociaal vertrouwen de ervaring van veiligheid beïnvloedt. Met andere woorden: hoe kan het sociaal vertrouwen worden verhoogd op zo'n manier dat hiermee ook de veiligheid en veiligheidsbeleving van mensen wordt verhoogd? Dit biedt niet alleen uitzicht op interessante conclusies voor de wetenschap en beleidsmakers, maar ook voor de burgers. Immers, veiligheid is

niet alleen meer een zaak voor politie en justitie. Alle overheidsinstanties hebben ermee te maken, en ook de burger zelf moet zijn steentje bijdragen.

Bijlage A: Vragenlijst

Serial Serie nummer

--	--	--	--	--	--

Goedendag, welkom dit onderzoek. Graag zouden wij willen dat u meedoet aan het onderzoek over de veiligheid, leefbaarheid en het vertrouwen in uw buurt. Het belangrijkste doel van het onderzoek is het achterhalen wat het verband is tussen de ervaring van veiligheid en vertrouwen. Dit onderzoek is een vervolg op een onderzoek van een jaar geleden over de factoren die maken dat bewoners zich veilig of onveilig voelen. Het kan zijn dat u sommige vragen al een keer heeft beantwoord. Desondanks willen wij u vragen om ook deze vragen in te vullen.

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 15 minuten. Er zijn geen goede of foute antwoorden en de resultaten worden anoniem verwerkt.

De volgende vragen gaan over contacten met burens en buurtgenoten

Quest 1	Allereerst een aantal uitspraken voor over de buurt waarin u woont. Kunt u telkens aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met deze uitspraken?	helemaal mee eens	mee eens	niet mee eens, niet mee oneens	mee oneens	helemaal mee oneens	weet niet, geen mening
	ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	ik woon in een hechte buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	ik ga op een prettige manier met de mensen uit mijn buurt om	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	de bewoners uit deze buurt hebben over het algemeen dezelfde normen en waarden als ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	als ik op vakantie ga durf ik mijn huissleutel aan de burens toe te vertrouwen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	de mensen in deze buurt kennen elkaar nauwelijks	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	het kan me niets schelen hoe buurtgenoten over mij denken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	als het maar enigszins mogelijk is, ga ik uit deze buurt verhuizen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Quest 2 In hoeverre vindt u de buurt waarin u woont een prettige buurt om in te wonen?

- 1 zeer prettig
- 2 prettig
- 3 niet prettig, niet onprettig
- 4 onprettig
- 5 zeer onprettig
- 6 weet niet, geen mening

Quest 3 Hoe vaak heeft u contact met uw burens?

- 1 dagelijks
- 2 een paar keer per week
- 3 een paar keer per maand
- 4 eens per maand
- 5 eens per jaar
- 6 minder dan eens per jaar
- 7 weet niet, geen mening

Quest 4 Hoe groot acht u de kans dat uw bureu u helpen wanneer dit nodig mocht zijn?

- 1 hele grote kans
- 2 grote kans
- 3 geen grote kans en geen kleine kans
- 4 kleine kans
- 5 hele kleine kans
- 6 weet niet, geen mening

Quest 5 Bent u het afgelopen jaar actief geweest om de buurt te verbeteren?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar vraag Disp52
- 3 weet niet, geen mening → ga naar vraag Disp52

Quest 6 Bent u bereid om zelf een actieve bijdrage te leveren aan de leefbaarheid en veiligheid in uw buurt?

- 1 nee
- 2 ja, dat wil ik wel
- 3 dat hangt ervan af
- 4 weet niet, geen mening

De volgende vragen gaan over voorzieningen in de buurt

Quest 7	Kunt u voor deze voorzieningen aangeven hoe tevreden of ontevreden u over de aanwezigheid van deze voorzieningen in uw buurt bent?	zeer tevreden	tevreden	niet tevreden, niet ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	weet niet, geen mening
	welzijnsvoorzieningen, zoals buurtwerk, sociaal cultureel werk en opbouwwerk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	sportvoorzieningen, zoals sportscholen en voetbalverenigingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	culturele voorzieningen, zoals bibliotheken, buurtcentra met een culturele functie en amateurkunst	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	basisonderwijs	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	eerstelijns zorgvoorzieningen, zoals huisarts, verloskundige en fysiotherapeut	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Quest 8 Hoe vaak maakt u gebruik van welzijnsvoorzieningen, zoals buurtwerk, sociaal cultureel werk en opbouwwerk in uw buurt?

- 1 dagelijks
- 2 een paar keer per week
- 3 een paar keer per maand
- 4 eens per maand
- 5 eens per jaar
- 6 minder dan eens per jaar
- 7 weet niet, geen mening

Quest 9 Hoe vaak maakt u gebruik van sportvoorzieningen, zoals sportscholen en voetbalverenigingen in uw buurt?

- 1 dagelijks
- 2 een paar keer per week
- 3 een paar keer per maand
- 4 eens per maand
- 5 eens per jaar
- 6 minder dan eens per jaar
- 7 weet niet, geen mening

Quest 10 Hoe vaak maakt u gebruik van culturele voorzieningen, zoals bibliotheken, buurtcentra met een culturele functie en amateurkunst in uw buurt?

- 1 dagelijks
- 2 een paar keer per week
- 3 een paar keer per maand
- 4 eens per maand
- 5 eens per jaar
- 6 minder dan eens per jaar
- 7 weet niet, geen mening

Quest 11 Hoe vaak maakt u gebruik van eerstelijns zorgvoorzieningen, zoals huisarts, verloskundige en fysiotherapeut in uw buurt?

- 1 dagelijks
- 2 een paar keer per week
- 3 een paar keer per maand
- 4 eens per maand
- 5 eens per jaar
- 6 minder dan eens per jaar
- 7 weet niet, geen mening

Quest 12 Gaan uw kinderen onder de 12 jaar naar een basisschool bij u in de buurt?

- 1 ik heb geen kinderen onder de 12 jaar
- 2 ja, al mijn kinderen
- 3 ja, maar niet al mijn kinderen
- 4 nee

Quest 13	In welke volgorde vindt u de volgende partijen verantwoordelijk voor de veiligheid in uw buurt? 1 is meest verantwoordelijk, 8 is minst verantwoordelijk. Verdeelt u alstublieft de cijfers 1 tot en met 8 over de partijen.	
		1-10
	buurtbewoners	<input type="text"/>
	stadsdeel en / of gemeente	<input type="text"/>
	politie	<input type="text"/>
	welzijnsorganisaties, zoals buurtwerk, sociaal cultureel werk en opbouwwerk	<input type="text"/>
	sportverenigingen, zoals sportscholen en voetbalverenigingen	<input type="text"/>
	culturele verenigingen of organisaties, zoals bibliotheken, buurtcentra met een culturele functie en amateurkunst	<input type="text"/>
	eerstelijns zorgorganisaties, zoals huisarts, verloskundige en fysiotherapeut	<input type="text"/>
	basisscholen	<input type="text"/>
☐		weet ik niet

Quest 14	In welke volgorde vindt u de volgende partijen verantwoordelijk voor de betrokkenheid van buurtbewoners bij elkaar en bij de buurt? 1 is meest verantwoordelijk, 8 is minst verantwoordelijk.	
		1-8
	buurtbewoners	<input type="text"/>
	stadsdeel en / of gemeente	<input type="text"/>
	politie	<input type="text"/>
	welzijnsorganisaties, zoals buurtwerk, sociaal cultureel werk en opbouwwerk	<input type="text"/>
	sportverenigingen, zoals sportscholen en voetbalverenigingen	<input type="text"/>
	culturele verenigingen of organisaties, zoals bibliotheken, buurtcentra met een culturele functie en amateurkunst	<input type="text"/>
	eerstelijns zorgorganisaties, zoals huisarts, verloskundige en fysiotherapeut	<input type="text"/>
	basisscholen	<input type="text"/>
☐		weet ik niet

De volgende vragen gaan over buurtproblemen en onveiligheidsgevoelens

Quest 15	Kunt u van elk voorval/misdrijf aangeven of dit naar uw eigen idee vaak, soms of (bijna) nooit voorkomt in uw buurt?	vaak	soms	(bijna) nooit	weet niet, geen mening
	fietsendiefstal	☐	☐	☐	☐
	diefstal uit auto's	☐	☐	☐	☐
	bedreiging	☐	☐	☐	☐
	bekladding van muren en/of gebouwen	☐	☐	☐	☐
	overlast van groepen jongeren	☐	☐	☐	☐
	rommel op straat	☐	☐	☐	☐
	hondenpoep op straat	☐	☐	☐	☐
	inbraak in woningen	☐	☐	☐	☐
	gewelddelicten	☐	☐	☐	☐
	drugsoverlast	☐	☐	☐	☐

Quest 16 Voelt u zich wel eens onveilig?

1

ja

2

nee → ga naar vraag Quest19

3

weet niet, geen mening → ga naar vraag Quest19

Quest 17 Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig?

- 1 vaak
- 2 soms
- 3 zelden
- 4 weet niet, geen mening

Quest 18 Hoe vaak voelt u zich overdag onveilig wanneer u alleen over straat loopt?

- 1 vaak
- 2 soms
- 3 zelden
- 4 nooit
- 5 weet niet, geen mening

Quest 19 Hoe vaak voelt u zich 's avonds of 's nachts onveilig wanneer u alleen over straat loopt?

- 1 vaak
- 2 soms
- 3 zelden
- 4 nooit
- 5 weet niet, geen mening

Quest 20 Voelt u zich wel eens onveilig in uw eigen buurt?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar vraag Quest23
- 3 weet niet, geen mening → ga naar vraag Quest23

Quest 21 Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig in uw eigen buurt?

- 1 vaak
- 2 soms
- 3 zelden
- 4 weet niet, geen mening

Quest 22 Maakt u zich wel eens zorgen over criminaliteit in onze maatschappij?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar vraag Quest25
- 3 weet niet, geen mening → ga naar vraag Quest25

Quest 23 Hoe vaak maakt u zich zorgen over criminaliteit in onze maatschappij?

- 1 vaak
- 2 soms
- 3 zelden
- 4 weet niet, geen mening

Quest 24 Is naar uw gevoel de criminaliteit in de afgelopen jaren gedaald, gestegen of gelijk gebleven?

- 1 gedaald
- 2 gelijk gebleven
- 3 gestegen
- 4 weet niet, geen mening

Quest 25 Als u moet kiezen vindt u dan dat mensen in het algemeen te vertrouwen zijn of dat je nooit voorzichtig genoeg kunt zijn in de omgang met anderen?

- 1 mensen zijn over het algemeen te vertrouwen
- 2 je kunt niet voorzichtig genoeg zijn
- 3 weet niet, geen mening

Quest 26 In hoeverre bent u het eens met de stelling 'We leven in onzekere tijden'?

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 niet mee eens, niet mee oneens
- 4 mee oneens
- 5 helemaal mee oneens
- 6 weet niet, geen mening

De volgende vragen gaan over een aantal vervelende voorvallen en misdrijven die in uw buurt kunnen voorkomen.

Quest 27 Is er in de afgelopen 12 maanden wel eens iets gestolen uit uw woning of is daartoe een poging gedaan?

- 1 ja
- 2 nee → ga naar vraag Quest29
- 3 weet niet, geen mening → ga naar vraag Quest29

Quest 28 Hoe vaak? (noteer aantal keer)

--	--	--	--

Quest 29 Bent u in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van geweld? Denk daarbij aan zakkenrollerij met geweld of mishandeling.

- 1 ja, in de eigen buurt
- 2 ja, ergens anders in Amsterdam
- 3 ja, buiten Amsterdam
- 4 nee → ga naar vraag Quest32
- 5 weet niet, geen mening → ga naar vraag Quest32

Quest 30 Hoe vaak? (noteer aantal keer)

--	--	--	--

Quest 31 Bent u de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van bedreiging?

- 1 ja, in de eigen buurt
- 2 ja, ergens anders in Amsterdam
- 3 ja, buiten Amsterdam
- 4 nee → ga naar vraag Quest33
- 5 weet niet, geen mening → ga naar vraag Quest33

Quest 32 Hoe vaak? (noteer aantal keer)

--	--	--	--

Quest 33 Bent u in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van diefstal? Denk daarbij aan diefstal uit of van uw auto, fietsendiefstal, zakkenrollerij waarbij geen geweld is gebruikt of diefstal van overige zaken.

- 1 ja, in de eigen buurt
- 2 ja, ergens anders in Amsterdam
- 3 ja, buiten Amsterdam
- 4 nee → ga naar vraag Quest41
- 5 weet niet, geen mening → ga naar vraag Quest41

Quest 34 Hoe vaak? (noteer aantal keer)

--	--	--	--

Quest 35 Hoe lang woont u uw in uw buurt? (graag antwoorden in jaren)

--	--	--	--

Quest 36 Woont u in een flatwoning, een eengezinswoning of een andere woning?

- 1 Flatwoning
- 2 Eengezinswoning
- 3 Andere woning
- 4 Weet niet, geen antwoord

Quest 37 Woont u in een koopwoning, een sociale huurwoning, een particuliere huurwoning of een andere woning?

- 1 Koopwoning
- 2 Sociale huurwoning
- 3 Particuliere woning
- 4 Andere woning
- 5 Weet niet, geen antwoord

Quest 38 Wij zouden graag uw postcode willen controleren, is deze: {insertPC}

- 1 juist
- 2 niet juist

Quest 39 Wat is uw postcode? Wilt u uw postcode noteren als bv. 1054KM?

--

Quest 40 Dan volgen nu een aantal achtergrondvragen (alleen voor de mensen waarvan de postcode niet klopt)
Wat is uw geboorteland?

- 1 Nederland
- 2 Suriname
- 3 Nederlandse Antillen of Aruba
- 4 Turkije
- 5 Marokko
- 6 Europa (inclusief voormalige Sovjet-Republieken)
- 7 VS, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, overig Oceanië, Japan, Indonesië, Nederlands Indië
- 8 Overig Azië, overig Midden- en Zuid-Amerika, overig Afrika
- 9 Onbekend (geen antwoord)

Quest 41 Wat is het geboorteland van uw moeder?

- 1 Nederland
- 2 Suriname
- 3 Nederlandse Antillen of Aruba
- 4 Turkije
- 5 Marokko
- 6 Europa (inclusief voormalige Sovjet-Republieken)
- 7 VS, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, overig Oceanië, Japan, Indonesië, Nederlands Indië
- 8 Overig Azië, overig Midden- en Zuid-Amerika, overig Afrika
- 9 Onbekend (geen antwoord)

Quest **Wat is het geboorteland van uw vader?**

42

- 1 Nederland
- 2 Suriname
- 3 Nederlandse Antillen of Aruba
- 4 Turkije
- 5 Marokko
- 6 Europa (inclusief voormalige Sovjet-Republieken)
- 7 VS, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, overig Oceanië, Japan, Indonesië, Nederlands Indië
- 8 Overig Azië, overig Midden- en Zuid-Amerika, overig Afrika
- 9 Onbekend (geen antwoord)

Quest **Wat is uw geslacht?**

43

- 1 man
- 2 vrouw

Quest **Wat is uw leeftijd?**

44

--	--	--	--

Quest **Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden, inclusief uzelf?**

45

--	--	--	--

Quest **Kunt u zeggen hoe dit huishouden is samengesteld (incl. kinderen van 18 jaar en ouder)? Een huishouden is: (samen)wonen, eten, kosten betalen, slapen voor minimaal 4 nachten in de week.**

46

- 1 Alleenstaand
- 2 (Echt)paar zonder thuiswonende kind(eren)
- 3 (Echt)paar met thuiswonende kind(eren)
- 4 Eenoudergezin
- 5 Twee volwassen, zonderen kinderen (thuis)
- 6 Twee volwassen, met kinderen (thuis)
- 7 Drie of meer volwassen, zonderen kinderen (thuis)
- 8 Drie of meer volwassen, met kinderen (thuis)
- 9 Anders, namelijk..... _____
- 10 Geen antwoord

Quest **Wat is uw voornaamste hoofdbezigheid?**

47

- 1 Werkzaam in loondienst, gesalarieerd
- 2 Zelfstandig werkzaam, freelance
- 3 Meewerkend in een familiebedrijf
- 4 Werkloos, werkzoekend, wachtgeld
- 5 Onderwijs volgend, studerend
- 6 Huisvrouw, huisman
- 7 Arbeidsongeschikt, invalide, langdurig zoek
- 8 AOW, gepensioneerd, rentenierend, VUT
- 9 Vrijwilligerswerk
- 10 Anders, namelijk
- 11 Wil niet zeggen, weet niet

Quest 48 **Wilt u aangeven hoe hoog uw (gezamenlijk) netto inkomen per maand ongeveer is?**

- 1 Minder dan 950 euro per maand
- 2 950-1225 euro per maand
- 3 1225-1500 euro per maand
- 4 1500-1775 euro per maand
- 5 1775-2100 euro per maand
- 6 2100-2450 euro per maand
- 7 2450-2850 euro per maand
- 8 2850-3350 euro per maand
- 9 3350-4175 euro per maand
- 10 Meer dan 4175 euro per maand
- 11 Weet niet, geen antwoord

Quest 49 **Wat is uw hoogst VOLTOOIDE opleiding?**

- 1 Geen opleiding voltooid of enkele jaren lagere school, basisschool gevolgd
- 2 Alleen lagere school
- 3 Middelbare school: LBO, MAVO, VMBO
- 4 Middelbare school: HAVO, VWO, Gymnasium
- 5 MBO
- 6 HBO
- 7 WO
- 8 Anders, namelijk _____
- 9 Weet niet, geen antwoord

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!